

פרשת שלח

1. במדבר י"ג

(א) וידבר ה' אל משה לאמר: **שלח לך** אנשים ויתרו את ארץ כנען אשר אני נתן לבני ישראל...

2. דברים א'

(כב) ותקרבוני אלי כלכם ותאמרו **נשלחה אנשים לפנינו** ויחפרו לנו את הארץ...

3. רש"י

(ב) שלח לך אנשים - (במדבר רבה) למה נסמכה פרשת מרגלים לפי מרים לפי שלקתה על עסקי דבה שדברה באחיה ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר:
שלח לך - (במדבר רבה סוטה לו) לדעתך אני איני מצוה לך אם תרצה שלח לפי שבאו ישראל ואמרו (דברים א) נשלחה אנשים לפנינו כמה שנאמר (שם) ותקרבוני אלי כלכם וגוי' ומשה נמלך בשכינה אמר אני אנוסתי להם שהיא טובה שנא' (שמות ג) אעלה אתכם מעני מצרים וגוי' חייהם שאני נותן להם מקום לטעות בדברי המרגלים למען לא יירשוה:

4. מדרש תנחומא

וידבר יי"י אל משה שלח לך אנשים וגוי':
(א) ילמדנו רבינו מהו לפרוש לים הגדול קודם לשבת שלשה ימים כך שנו רבותינו אין מפליגין את הספינה לים הגדול שלשה ימים קודם לשבת בזמן שהוא הולך למקום רחוק אבל אם מבקש לפרוש כמו מצור לצידון מותר לו לפרוש אפילו בערב שבת מפני שהדבר ידוע שהוא יכול לילך מבעוד יום בד"א, בשלוחי הרשות ואם היה שליח מצוה מותר לו לפרוש בכל יום שירצה למה מפני שהוא שליח מצוה ושליח מצוה דוחה את השבת וכן את מוצא בסוכה ששנינו שלוחי מצוה פטורין מן הסוכה שאין לך חביב לפני הקב"ה כשליח מצוה שהוא משתלח לעשות מצוה ונותן נפשו כדי שיצליח בשליחותו ואין לך בני אדם שנסתלחו לעשות מצוה ונותנין נפשם להצליח בשליחותן כאותן שני שלוחים ששלח יהושע בן נון שנאמר (יהושע ב) וישלח יהושע בן נון וגוי' ומי היו שנו רבותינו אלו פנחס וכלב והלכו ונתנו נפשם והצליחו בשליחותם מהו חרש לאמר מלמד שעשו עצמן קדרין והיו צווחין ואומרים הרי קדרות כל מי שרוצה יבא ויקנה כל כך למה שלא ירגיש בהן אדם לכך כתיב חרש קרי ביה חרס כדי שלא יאמרו בני אדם מרגלים וילכו בית אשה זונה ושמה רחב וישכבו שמה עמדה וקבלה אותן...
ללמדך כמה נתנו עצמן שני צדיקים אלו לעשות שליחותן אבל שלוחין ששלח משה היו רשעים מניין ממה שקראו בענין והאנשים אשר שלח משה לתור את הארץ וישבו וילינו עליו את כל העדה להוציא דבה על הארץ הוי שלח לך אנשים:

תרמ"ג

במדרש שלוחי מצוה דוחין השבת וכן פטורין מן הסוכה. הענין כי בניי במדבר היו בחי השבת על פי הי' יחו כו'... וכן הי' תחת העננים שהוא ענין הסוכה, ולכן הי' קשה להם לצאת מבחי' זו. אבל יש להבין כי לעשות רצונו יתי' הוא עיקר השלימות. וזה ענין שנותן נפשו בשליחותו. והגם כי לא הרגישו בזה השביתה והמנוחה הי' להם לדחות הכל כדי לעשות רצון המלך. וכמו שאין הנשמה הולכת ברצונה לעוה"י רק עפ"י גזירת מלך ובאמת עיקר תקונה נעשה בעוה"י. וזה ענין מחלוקת שלשם שמים סופה להתקיים. כענין ימי המעשה שיש בהם קטטות ומריבות ומלחמות. מכלל שהשבת נקי' יום מנוחה משמיע שימי המעשה הם המה ימי מחלוקת. עכ"י הכל לצורך. שהשי"ת ברא עוה"י באופן זה. כי רק לעתיד יהי' יום שכולו שבת. ועתה צריך להיות נעשר השבת ע"י העבודה בחול:

תרל"א

במדרש שליחי מצוה שנותנין נפשם בשליחותם. אא"י מו"ר זצלה"ה רגיל לומר כי גם אדם המקיים מצוה בוראו שנשתלח בעוה"י כדי לעשות רצונו יתי' נקרא שליחי מצוה בודאי. **דקשה להמדרש מה ציווי השליחות מאחר שלא הוטב בעיני ה'.** רק כי הי' עצה להנצל ע"י שהשי"ת עשה מזה מצוה והי' להם לילך בתוהו מצוה. אף כי הי' רצונם מעצמם לשלוח מרגלים מ"מ עתה שהי' להם ציווי מהשי"ת היו צריכין למסור ולבטל רצונם לעשות רק כדי לעשות רצון השי"ת וממילא היו ניצולים. ובאופן זה הי' טוב השליחות. וז"ש לאמר שידעו שהוא ציווי השי"ת כנ"ל. וכן בכל מצוה אם האדם מבטל באמת כל רצונו אף לא לזכות למדריגות רק כדי לעשות רצון הי' בלבד. נקרא שנותן נפשו בהשליחות. כי אם מצרף חפצו אינו שליח. וז"ש בשליחי יהושע חרש שעשו עצמן קדרין כו'. ושמעתי מאמו"י ז"ל שכיון שהלכו לאשה זונה הוצרכו לבטל ההרגש שלהם וזו חרש כו'. וז"ש קדרין שכלי חרס אין החשיבות רק התשמיש שבה אבל גוף החרס אינו כלום. וכן ענין הביטול לידע שהוא רק כגרון ביד החוצב בו ממש. ואינו רק כלי מוכן לעשות רצון השי"ת אבל לא לצרף רצון עצמו כלל. ובאמת המדרש הזה הוא לימוד על חיי העוה"י שנשתלח האדם במקום סכנה שהכל הבל ורעיון וזו והעצה ע"י המצות שהם בכל מעשה האדם לעשות רק רצונו יתי' ועי"י יוכל להתדבק בפנימיות חיות השי"ת שיש בכל מעשה והוא באמת בחי' שבת דכתיב לעשות כו' השבת. והוא שבימי המעשה צריך האדם גי' להתדבק (כל) [בכל] מעשיו בחיות הפנימי שהוא פי' שבת והוא ע"י המצות כנ"ל...

תרל"ו

במדרש אין מפליגין בספינה גי' ימים קודם השבת. הפלגה בדרך הוא דרך חדש שרוצה אדם להלוך בו בעבודת הבורא עפ"י מ"ש חז"ל כל הדרכים בחזקת סכנה. גי' ימים קודם לשבת פי' גי' בחי' כמ"ש בספרים שכל תוך גי' מדריגות אינו ריחוק כמ"ש כל גי' כלבוד כו'. אך העצה לזה הדרך אם הוא שליח מצוה אינו ניווק. וכמו כן המרגלים נודע שהי' דרך מסוכן להם לכן אמר השי"ת שלח לך שעשה מזה מצוה. שאם הי' כוונתם לשם שמים כראוי היו נצולים. וז"ש לאמר שיאמר להם זה שהוא מצוה. וכמו כן כל שליחות האדם לעולם השפל הזה הוא דרך מסוכן. וההצלה ע"י הכוונה לשם שמים למסור נפשו בשליחותו כנ"ל:

6. "עיטורי תורה"- בשם הר"י מקוצק

שלח לך אנשים- שלח את האנושי ממך.

7. "פניני החסידות"- בשם ר' אלימלך מגרוז'יסק

שלח לך- שלא תתכוון לצורך עצמך.